

ዳኞች፡- ተሻገር ገ/ስላሴ

ሙስጠፋ አህመድ

ተፈሪ ገብሩ

ሸምሱ ሲርጋጋ

አብርሃ መሰለ

አመልካች -የደብረዘይት ሄልሜክስ ቁራ ድርጅት- ተወካይ ፀጋ መርጋ ቀረቡ

ተጠሪዎች - 1.አየለ ዲባባ

2. ግርማ ፍቃዱ

3. መኮንን ሳህለ

} ጠበቃ አቦነሽ በላቸው ቀረቡ

መዝገቡን መርምረን ተከታዩን ፍርድ ሰጥተናል።

ፍ ር ድ

ጉዳዩ የአሠሪና ሠራተኛ ክርክርን የሚመለከት ሲሆን ክርክሩም የተጀመረው የአሁን ተጠሪዎች በአድአ ወረዳ ፍ/ቤት በአሁኑ አመልካች ላይ በመሠረቱት ክስ መነሻነት ነው። የክሱ ፍሬ ነገርም ባጭሩ በድርጅቱ ውስጥ በቆዳ መግፈፍ እርድ ሥራ መደብ ተቀጥረው ሲሰሩ ቆይተው ተከላሽ ድርጅት በቀን 14/06/2007 እና በ16/06/2007 በተጻፈ ደብዳቤ የስራ ወሎን አቋርጦ ያላግባብ ክስራ ያሰናበታቸው በመሆኑ እና በደብዳቤ የተገለፁት ምክንያቶች የስራ አስኪያጅ ትዕዛዝን አለመቀበል፤ ስራን በመሰልቸት ማንተት፤ በቀን 8 ሰዓት አለመስራት፤ እንዲሁም ከስጋ መጫን ጋር የተያያዘ ሲሆን አንቀበልም ያልንዉ የስራ አስኪያጅ ትዕዛዝ ባለመኖሩ፤ ስራን ያላንተትን በመሆኑ፤ እንደ ህጉ ሙሉ የስራ ሰዓት አንሰራም ያላልን በመሆኑ እና የተቀጠርንበት የስጋ መግፈፍ ቢሆንም በተጨማሪ ስንታዘዝ ለስጋ መጫን የተቀጠሩትን አግዘን ስንጭን የነበረ በመሆኑ የተጠቀሱት ምክንያቶች በሙሉ ሆነ ተብለው ክስራ ለማሰናበት በተከላሽ ድርጅት የተፈጠሩ በመሆኑ ስንብቱ ህገ ወጥ ነው ተብሎ ልዩ ልዩ ክፍያ ይከፈለን በማለት ጠይቀዋል።

ተከላሹ ለክሱ በሰጠው መልስ በቆዳ መግፈፍ ሥራ ላይ የተሰማሩ ቢሆንም እነሱ ስራ በሌላቸው ጊዜ ተከላሽ ሌላ ስራ ማሰራት እንደሚችል በህጉ የተፈቀደ በመሆኑ፤ ሰራተኛው ምን ዓይነት ስራ ቢሰራ ትርፍ ያስገኛል የሚለውን ከግምት በማስገባት ሰራተኛውን ከተቀጠረበት ስራ ወጪ ማሰራቱ ክስራ ስምሪት ስልጣን የመነጨ መብት በመሆኑ፤ ከላሾች ታዘው ስራ አንሰራም ስላሉ ስጋ በጊዜ ሳይጫን ቀርቶ በምን አገባኝነት የተከላሽ ንብረት እንዲጠፋ ስላደረጉ ተከላሽ በአዋጅ

ቁጥር 377/1996 መሰረት ያለማስጠንቀቂያ አሰናብቷል። ነገር ግን ከሳሾች በ17/06/2007 ዓ.ም በተፃፈ ማመልከቻ ወደ ስራ ለመመለስ ጠይቀው ተከላኝ ወደ ስራ የመሰላቸው ቢሆንም በገዛ ፈቃዳቸው ስራውን ትተው ክሱን ያቀረቡ በመሆኑ መሰናበታቸው ህጋዊ ነው ይባላል፤ ከዓመት ዕረፍት በቀር ሌሎች ክፍያዎችም ሊከፈሏቸው አይገባም በማለት ተከራክረዋል።

ጉዳዩን በቅድሚያ የተመለከተው የወረዳ ፍ/ቤት የግራ ቀኙን ክርክርና ማስረጃ ከሰማ በኋላ ተከላኝ ያቀረበው መከራከሪያ በራሱ ምስክሮች ጭምር አለመረጋገጡን በመጥቀስ ስንብቱ ህገ ወጥ ነው ብሎ ተከላኝ በአዋጁ መሰረት ልዩ ልዩ ክፍያዎችን ለከላሾች እንዲከፍል ወስኗል። ይግባኙ የቀረበለት የምስራቅ ሸዋ ዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤት በበኩሉ ግራ ቀኙን አከራክሮ ውሳኔውን በማሻሻል በአንቀፅ 38 መሰረት ክፍያ ለዘገየበት የተወሰነውን ቅጣት በመሻር ሌላው የውሳኔ ክፍል እንዲፀና ወስኗል። አመልካች ይህን ውሳኔ በመቃወም የሰበር አቤቱታቸውን ለክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ቢያቀርቡም መሰረታዊ የህግ ስህተት አልተፈፀመበትም ተብሎ አቤቱታቸው ውድቅ ተደርጓል።

የሰበር አቤቱታው ለዚህ ፍርድ ቤት የቀረበው ይህን ውሳኔ በመቃወም ነው። አመልካች ህዳር 2/2008 ዓ.ም ያቀረቡት ማመልከቻ ተመርምሮ ለተጠሪዎች የተሰጠው ስራ ቀድሞ ሲሰሩት ከነበረው ስራ ጋር ተያያዥነት (ተመሳሳይነት) ያለው መሆን አለመሆኑ በሰበር ፍርድ ቤቶች ተጣርቶ የመወሰን አለመወሰኑን ለመመርመር ሲባል ለሰበር ችሎት እንዲቀርብ ተደርጓል። ተጠሪዎችም ቀርበው ታህሳስ 14/2007 ዓ.ም በተጻፈ መልስ የተቀጠሩበት የቆዳ ገፋፊነት ስራ ከጭነት የስራ መደብ የተለየ መሆኑን እና ለሽክም ስራውም አልታዘዙም የተባለው ከእውነት የራቀ መሆኑን በመጥቀስ ውሳኔው መሰረታዊ የህግ ስህተት አልተፈፀመበትም ተብሎ እንዲፀና ጠይቀዋል። አመልካቹ ክርክሩን በማጠናከር የመልስ መልስ ሰጥቷል።

ከላይ ባጭሩ የገለፅነው የጉዳዩን አመጣጥ ሲሆን በበኩላችን የግራ ቀኙን ክርክር ለሰበር አቤቱታ መነሻ ከሆነው ውሳኔ እና አግባብነት ካላቸው ድንጋጌዎች ጋር በማገናዘብ የሰበር አቤቱታ በቀረበበት ውሳኔ ላይ የተፈፀመ መሠረታዊ የህግ ስህተት መኖር አለመኖሩን በጭብጥነት ይዘን ጉዳዩን በሚከተለው መልኩ መርምረናል።

እንደመረመርነው አመልካች ተጠሪዎችን ከስራ ለማሰናበት ምክንያት ያደረገው የስራ ሰዓትን ተከትሎ በትጋት አለመስራትንና ከስራ መደባቸው ወጭ የጭነት ስራ እንዲሰሩ ሲታዘዙ የተሰጣቸውን ትዕዛዝ አክብረው አለመስራታቸውን ሲሆን ተጠሪዎች የተጠቀሱት ምክንያቶች ሆነ ተብሎ ለስንብት የተዘጋጁ ናቸው በማለት በመካድ ተከራክረዋል። በአዋጅ ቁጥር 377/1996 አንቀፅ 13 ንዑስ አንቀጽ (2) እና (7) እንደተመለከተው ማንኛውም ሠራተኛ በስራ ዉሉ እና በስራ ደንቡ መሰረት በአሰሪው የሚሰጠውን ትዕዛዝ የመፈፀም እንዲሁም የአዋጁን ድንጋጌዎች፤ የህብረት ስምምነትን፤ የስራ ደንብንና በህግ መሰረት የሚተላለፉ መመሪያዎችንና ትዕዛዞችን የማክበር ግዴታ አለበት። አመልካች በዚህ የህጉ አግባብ ስራውን በመምራት ለስራው

ውጤታማነትና ቅልጥፍና የሚረዱ የተለያዩ ሁኔታዎችን ግምት ውስጥ በማስገባት ሰራተኞችን ለስራ የማሰማራት ተግባር እንዲያከናውን የተፈቀደለት ቢሆንም ለስንብቱ የተጠቀሱት ምክንያቶች መኖራቸውን፤ የሰጠው ትዕዛዝም አለመከበሩን የማስረዳት ግዴታ ይኖርበታል። በተያዘው ጉዳይ የተካደውን ፍራ ነገር በማስረጃ ለማጣራትና ማስረጃንም ለመመዘን ስልጣኑ የተሰጠው የስር ፍርድ ቤት የግራ ቀኙን ማስረጃዎች ለምቶ ተጠሪዎች ለስንብቱ የተጠቀሱትን ምክንያቶች አለመፈፀማቸውን አረጋግጫለሁ በማለት የስንብቱን ህገ ወጥነት ወስኗል።

ተጠሪዎች የስራ ግዴታቸውን አለመወጣታቸውን በማንሳት አመልካች ያቀረበውን ክርክር በፍራ ነገር ረገድ ስላላስረዳ የስራ ውሉን ማቋረጡ ህገወጥ ነው ተብሎ መወሰኑ የአሰሪና ሰራተኛ የአዋጁን ድንጋጌዎች ይዘትና ዓላማ ያገናዘበ ነው ከሚባል በቀር የሚነቀፍ ሆኖ አላገኘንውም። ስለሆነም በውሳኔው የተፈፀመ መሠረታዊ የሆነ የህግ ስህተት ስላላገኘን ተከታዩን ውስነናል።

ው ሳ ኔ

1. በምስራቅ ሸዋ ዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤት በመ/ቁ 41726 በ23/10/2007ዓ.ም. ተሻሽሎ የተሰጠው ፍርድ እና የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ችሎት በመ/ቁ 229654 በ04/02/2008 ዓ.ም ያሳለፈው ትዕዛዝ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 348/1/ መሠረት ፀንቷል።
2. የተጀመረው አፈፃፀም ታግዶ እንዲቆይ በዚህ ፍርድ ቤት ህዳር 6/2008 ዓ.ም በዋለ ችሎት የተሰጠው ትዕዛዝ ተነስቷል። ይፃፍ።
3. ወጪና ኪሳራ ግራ ቀኙ የየራሳቸውን ይቻሉ ብለናል።

መዝገቡ ተዘግቷል፤ ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።

መ/ብ